

BROEKMAN, Jan H. (Amsterdam 30 september 1907 – Bergen 16 december 1983).

Kwam reeds tijdens zijn middelbare schooltijd via zijn docent klassieke talen, de oud-activist Josué de Decker, in contact met de V.B. en met Groot-Ne-

derlandse idealen. Als student te Amsterdam werd hij lid van het **Dietsch Studentenverbond** (DSV), waarin hij samen met zijn latere echtgenote, E.P. Vriesman, verschillende bestuurlijke functies vervulde. Hij was ook lid van de **Jong Nederlandse Gemeenschap** en van de **Vlaamsch-Hollandse Vereeniging Guido Gezelle** te Amsterdam.

Samen met **Willem Goedhuys** beheerde hij in de jaren 1930 de uitgeverij **Delta**, waar Dietse studentenbladen als *Dietsche Orde* en *Volksorde* tezamen met andere Dietse en Groot-Nederlandse publicaties werden uitgegeven. In die jaren werkte hij redactioneel mee aan het blad *Vlaanderen* en was hij hoofdsteller van *Dietsche Orde* (1932-1933). In *Diet-brand* verzorgde hij een Zuid-Afrikaanse kroniek.

Binnen het DSV was Broekman een ijverig propagandist voor een nauwe band met het 'stamverwante' **Zuid-Afrika**. Via het DSV organiseerde hij in 1936 een tweede reis naar Zuid-Afrika (de eerste was in 1933). De band met dit 'stamland' hield hij zijn hele leven aan, mede door zijn lid zijn van de **Nederlands-Zuid-Afrikaanse Vereniging** (NZAV). Van 1932 tot 1952 was hij haar secretaris, maar ook nadien vervulde hij nog bestuurlijke taken. Met name heeft hij zich beijverd voor de bibliotheek en het documentatiecentrum van de NZAV te Amsterdam. In 1982 werd hem de **Van Riebeeck-penning** voor zijn inzet voor de contacten tussen Nederland en Zuid-Afrika.

Tot het extreem-rechtse gedachtegoed binnen de Dietse gelederen heeft Broekman als "te open, ruimdenkend, zachtmoedig en fatsoenlijk man" zich niet bekeerd. Wel bleef hij tot in 1941 in de weer om het DSV in stand te houden.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog ijverde Broekman met andere oud-leden van het DSV en gelijkgestemden voor een naoorlogs Groot-Nederlands koninkrijk, waarin **Nederland** en **Vlaanderen** zouden moeten opgaan. Uiteindelijk kwam van dit illegale, want door de Duitse bezetters ongewenste, initiatief niets terecht. Na de oorlog vormden zij de **Nederlands-Vlaamse Vereniging Noord en Zuid**, die zich richtte op de culturele banden tussen beide landen.

LITERATUUR: P. van Hees, 'Een Grootnederlands document uit 1943', in H.F. Hofman (e.a.), *Uit bibliotheektuin en Informatieveld* (Bibliotheek en Documentatiereeks, nr. 3, 1978), p. 96-111; - G.W.O., 'J.H. Broekman overleden', in *Maandblad Zuid-Afrika*, nr. 1 (1984), p. 9; - D. van Elderen, *Inventaris collectie J.H. Broekman*, 1992.

PIETER VAN HEES